

- Nr. Vraag**
- 1 Welke rol ziet u voor de consument weggelegd in de discussie over maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO)? Als de overheid alles reguleert ten aanzien van maatschappelijk verantwoord ondernemen, welke rol blijft er dan nog over voor de consument?
 - 2 Hoeveel subsidie wordt er in het kader van deze beleidsbrief uitgegeven en wie ontvangt die?
 - 3 Wat is de looptijd van de Nationaal Actieplan (NAP)?
 - 4 De genoemde acties vinden bijna allemaal in 2014 plaats, betekent dit dat er voor 2015 een geactualiseerd plan komt?
 - 5 Wat zijn de lange termijn doelen?
 - 6 Hoort er budget bij dit plan? (Zo niet, uit welk budget wordt het gefinancierd?)
 - 7 Waarom is dit beleidsstuk geschreven in de vorm van een verslag van de consultatie? En niet als een beleidsstuk waarin eigen afwegingen en beleidskeuzes worden gemaakt?
 - 8 Kunt u het achterliggende verslag van de consultatie aan de Kamer toesturen?
 - 9 Hoe wordt de implementatie van de uitvoering van dit plan gemonitord? Hoe en wanneer wordt geëvalueerd?
 - 10 Hoe wordt de Kamer daarover geïnformeerd?
 - 11 Op welk termijn komt het kabinet met de plannen die apart zullen worden gecommuniceerd aan de Kamer rond zorgplicht, juridische remedie, stakeholderoverleg Nationaal Contact Punt (NCP) en informatieverplichtingen van bedrijven?
 - 12 Waarom is het plan niet systematisch volgens de lijnen van de drie hoofdstukken van de United Nations Guiding Principles (UNGP) in te richten? (duty to protect, responsibility to respect, acces to remedy).
 - 13 Welke waarborgen zijn er dat nieuw Nederlands beleid getoetst wordt aan de UNGP?
 - 14 Hoe wordt inzicht verkregen in het due diligence proces van bedrijven? («Knowing and showing») als bestaande transparantie-initiatieven nog niet naar due diligence vragen?
 - 15 Wat wordt bedoeld met «lokaal» als het gaat om het vastleggen van lokale regelgeving die voldoet de internationale arbeidsnormen?
 - 16 Ruggie onderscheidt de rol van de overheid en van bedrijven. Welke rol ziet hij voor overheden?
 - 17 Waarom wordt in de inleiding alleen gesproken over het voorkomen van schending van mensenrechten en niet over het aanpakken van bestaande schendingen? Wordt daarmee niet tekort gedaan aan noodzakelijke maatregelen voor «herstel en/of verhaal»?
 - 18 Wat doet de overheid als een bedrijf zijn maatschappelijke verantwoordelijkheid, ondanks de nodige aansporingen, niet neemt?
 - 19 Welke verantwoordelijkheid heeft de Nederlandse regering voor bedrijven die in het buitenland opereren en welke verantwoordelijkheid hebben de overheden in de landen waar die bedrijven actief zijn?
 - 20 Zijn de Verenigde Staten (VS) verantwoordelijk voor het al dan niet naleven van de mensenrechten van McDonald's in Nederland, of is Nederland hier zelf verantwoordelijk voor?
 - 21 Welke zaken doen Nederlandse bedrijven nu nog niet goed die overheidsinterventie rechtvaardigen?
 - 22 Welke sectoren van het Nederlandse bedrijfsleven worden bestempeld als «risicovol»?

- Nr. Vraag**
- 23 Waarom worden de sociale voorwaarden bij duurzaam inkopen wel verplicht bij de rijksoverheid toegepast, maar alleen «gestimuleerd» bij provincies, gemeenten en waterschappen? Overweegt de regering de sociale voorwaarden bij duurzaam inkopen ook voor hen te verplichten?
- 24 Kan de Kamer een namenlijst ontvangen van de vertegenwoordigers van het bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties, uitvoeringsorganisaties en andere experts die hebben bijgedragen aan het consultatieproces? Zo nee, waarom niet?
- 25 Op basis van welke criteria zijn de 50 vertegenwoordigers van het bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties, uitvoeringsorganisaties en andere experts geselecteerd?
- 26 Wie of welke organisatie heeft opgetreden als onafhankelijk expert? Waarom is voor deze persoon/organisatie gekozen?
- 27 Op welke onderdelen verschilden de bij het consultatieproces betrokken partijen van mening inzake «Transparantie en rapportage»?
- 28 Op welke onderdelen verschilden de bij het consultatieproces betrokken partijen van mening inzake «Remediemogelijkheden»?
- 29 Worden de principes uit het actieplan van UN Women «Women's Empowerment Principle, Equality Means Business» in het Actieplan meegenomen? Zo ja, op welke wijze? Zo nee, waarom niet?
- 30 Waar werd door verschillende bedrijven precies anders over gedacht?
- 31 Bent u van mening dat er momenteel een gelijk speelveld is binnen de OESO als het gaat om internationaal maatschappelijk verantwoord ondernemen en de eisen die overheden stellen aan bedrijven die in derde landen ondernemen?
- 32 Welke meningen bestonden er over de invulling van de verantwoordelijkheid van de overheid aangaande het Ruggie-beleidskader onder de bij het consultatieproces betrokken partijen?
- 33 Hoe verhoudt de conclusie van de consultaties, dat de overheid meer verantwoordelijkheid moet nemen bij de implementatie van het Ruggie-beleidskader, zich tot de kabinetsbrief «MVO loont» waarin de rol van de overheid vooral wordt omschreven als zijnde een informatieplatform?
- 34 Wat is de inzet aangaande het MVO-convenant? Welke maatregelen wilt u opgenomen zien in dit convenant?
- 35 Welke redenen zijn er volgens het bedrijfsleven voor het gebrek aan een internationaal gelijk speelveld?
- 36 Welke acties heeft het bedrijfsleven u gevraagd te nemen om te komen tot een internationaal gelijk speelveld?
- 37 Wie wordt speciaal vertegenwoordiger voor de OESO-richtlijnen? Per wanneer wordt deze speciaal vertegenwoordiger aangesteld?
- 38 Staan de UN Guiding Principles ook consequent op de agenda in de bilaterale betrekkingen met landen waarmee Nederland een handelsrelatie heeft? Spreekt Nederland zijn handelspartners consequent aan op hun «duty to protect»? Gebeurt dit in algemene zin of wordt per land gekeken welke schendingen onder deze noemer aandacht verdienen?
- 39 Hoe ziet het proces van verheldering van de toepasbaarheid van de OESO-richtlijnen voor de financiële sector er uit? Wie zijn hierbij betrokken? Wat is het einddoel van het proces?
- 40 Op welke wijze stelt de overheid mensenrechten aan de orde tijdens handelsmissies? Welke wijzigingen zal zij doorvoeren na de consultaties aangaande het aan de orde stellen van mensenrechten tijdens handelsmissies?

- Nr. Vraag**
- 41 Welke rol speelt het mensenrechtenbeleid «Respect en recht voor ieder mens» in de voorbereiding en tijdens een handelsmissie? Richting welke partijen worden mensenrechten aan de orde gesteld? Gaat het om dezelfde agenda richting de verschillende partijen?
- 42 Is de minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking alleen verantwoordelijk voor de mensenrechtenaspecten die binnen haar portefeuille vallen of wordt van haar ook verwacht dat zij een bredere mensenrechtenagenda uitdraagt? Hangt dit af van meereizende andere bewindspersonen zoals de premier of de minister van Buitenlandse Zaken?
- 43 Op welke wijze worden NGO's betrokken in de voorbereiding en evaluatie van handelsmissies, en tijdens handelsmissies zelf?
- 44 Worden per land doelstellingen geformuleerd wat betreft het aan de orde stellen van mensenrechten tijdens een handelsmissie en worden deze na afloop geëvalueerd? Zo ja, zijn NGO's in dit proces betrokken? Zo nee, waarom niet?
- 45 Neemt u er genoeg mee wanneer 50% van de leden van brancheorganisaties deel neemt aan gezamenlijke inspanningen om structurele verbeteringen in de textiel- en kledingsector te realiseren? Zo ja, waarom? Zo nee, wat doet de regering om 100% deelname te bereiken?
- 46 Wat is de Nederlandse inzet tijdens het *high level forum* dat samen met de International Labour Organisation (ILO) wordt georganiseerd over MVO in de textielsector? Zoekt Nederland daar ook steun voor Europese of internationale samenwerking rond de thema's van het actieplan van de Nederlandse brancheorganisaties in de textiel- en kledingsector? Bent u ook van plan om in te zetten op opschaling van de structurele en bindende elementen van het Bangladesh Akkoord naar andere landen en structurele problemen in de textiel- en kledingsector, zoals kinderarbeid en leefbaar loon?
- 47 Nederland stelt mensenrechten aan de kaak bij handelsmissies. Doen andere OESO-landen dit ook? Zo nee, welke gevolgen heeft dit voor het gelijke speelveld van bedrijven?
- 48 Kunnen voorbeelden worden gegeven van de verschillende signalen die de overheid volgens de bij de consultaties betrokken partijen geeft over MVO en mensenrechten?
- 49 Op welke manier zet u zich in voor het verbeteren van internationale beleidscoherentie ten aanzien van MVO en mensenrechten?
- 50 Wanneer zal de *e-learning* cursus klaar zijn? Zal deze cursus door de verschillende departementen worden gebruikt die internationaal opererende ambtenaren in dienst hebben? Welke zijn dit?
- 51 Waarom wordt het duurzaam inkoopbeleid negatief beoordeeld ten aanzien van effectieve implementatie van sociale en mensenrechtencriteria?
- 52 Bent u bereid om het voor bedrijven die aan de overheid leveren verplicht te stellen een risicoanalyse te maken, waarin deze bedrijven aantonen dat zij mensenrechten respecteren en conform de UN Guiding Principles opereren? Zo ja, hoe gaat u dit doen en per wanneer? Zo nee, waarom niet?
- 53 Op welke wijze moet de systematische aandacht voor mensenrechten bij herziening van de Safeguard Policies van de Wereldbank worden gewaarborgd volgens Nederland?
- 54 Welke EU-landen zijn gelijkgezind en welke niet?
- 55 Hoeveel extra vrijwillige afdrachten doet Nederland in het kader van deze beleidsbrief aan de ILO?
- 56 Wanneer zal de evaluatie van het ministerie van Binnenlandse Zaken naar het duurzaam inkoopbeleid zijn afgerond?

- Nr. Vraag**
- 57 Bent u voornemens het inkoopbeleid geheel in lijn te brengen met de OESO-richtlijnen en UN Guiding Principles? Zo nee, welk voorbehoud maakt u?
- 58 Bent u bereid bedrijven die aan de overheid leveren, maar die niet kunnen aantonen te voldoen aan de OESO-richtlijnen en UN Guiding Principles, uit te sluiten van levering aan de overheid? Zo nee, waarom niet?
- 59 Wat zijn «effectieve interne controlemechanismen» voor de controle op de naleving van mensenrechten bij projecten? Wat voor soort projecten worden bedoeld?
- 60 Wanneer wordt het rapport met de EU-prioriteiten voor de implementatie van de UN Guiding Principles verwacht?
- 61 Bent u voornemens om – overeenkomstig de aangenomen motie-Voordewind (Kamerstuk 32 500 V, nr. 110) – alleen akkoord te gaan met een vrijhandelsverdrag tussen de EU en India als daarin o.a. wordt ingezet op het terugdringen van kinderarbeid, het verbeteren van de positie van Dalits, de beschikbaarheid van medicijnen voor Hiv/Aids en een geschillenbeslechtingmechanisme en «geen genoegen te nemen met een sterk afgezwakt compromis»?
- 62 Waarom wordt het concept van due diligence op pagina 9 volledig in kaart gebracht en wordt het op pagina 11 afgedaan als een risicobeoordeling?
- 63 Zijn er landen die weigeren een vrijhandelsakkoord te sluiten met de EU vanwege de wens om mensenrechten op te nemen in het vrijhandelsverdrag en welke economische schade wordt hiermee aangericht?
- 64 Hoe staat India in de discussie over het opnemen van mensenrechten in een handelsverdrag?
- 65 Kan een overzicht worden gegeven van de aanbevelingen die tijdens de consultaties werden gedaan door betrokken partijen (bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties etc.) en kunt u per aanbeveling een reactie geven? Zo nee, waarom niet?
- 66 Welke acties zullen worden ondernomen om UNGP 7 (Supporting business respect for human rights in conflict-affected areas) uit te voeren?
- 67 In het Nationaal Actieplan staat dat de afgelopen jaren op een groot aantal ambassades is ingezet op bevordering van mensenrechten in het kader van internationaal ondernemen. Hoeveel posten zetten hierop in? Om wat voor inspanningen gaat het en wat zijn de resultaten? Op welke ambassades zal de komende jaren blijvend aandacht zijn voor mensenrechten en bedrijven?
- 68 Welk instrumentarium heeft de overheid tot haar beschikking wanneer bedrijven weigeren tot afspraken te komen die voor de overheid noodzakelijk zijn om aan haar mensenrechtenverplichtingen te voldoen?
- 69 Hoe wordt door u gebruik gemaakt van het OESO-Handboek voor verantwoorde toeleveringsketens van conflictmineralen om bedrijven – waaronder grote elektronicabedrijven – aan te spreken op hun due diligence inclusief transparantie daarover?
- 70 Wat doet u met de resultaten van de due diligence die u van bedrijven verwacht die u subsidie geeft of anderszins faciliteert? Volgen er bijvoorbeeld sancties voor bedrijven die niet voldoende presteren, en zo ja hoe wordt dat vastgesteld en om welke sancties gaat het?

- Nr. Vraag**
- 71 Bent u in het kader van de «due diligence overheid» – overeenkomstig de aangenomen motie-Voordewind (Kamerstuk 32 500 V, nr. 8) – voornemens om er voor te zorgen dat «het bestrijden van kastendiscriminatie een integraal onderdeel wordt van het MVO-beleid van Nederlandse en Europese bedrijven, inclusief de productenketens, die in landen actief zijn waar kastendiscriminatie wordt gepraktiseerd». Betreft dit ook ondersteuning van bedrijven door de Nederlandse overheid en zo ja, hoe zal dit gebeuren?
- 72 Nederlandse ambassades organiseren seminars over maatschappelijk verantwoord ondernemen. Doen andere OESO-landen dit ook. Zo nee, welke gevolgen heeft dit voor het gelijke speelveld?
- 73 Maakt Artradius DSB alleen gebruik van de informatie die de exporteurs zelf aanleveren of zijn er nog aanvullende bronnen?
- 74 Wanneer zal de Kamer worden geïnformeerd over de samenstelling en het mandaat van de onafhankelijke commissie die onderzoek zal doen naar het regelen van de zorgplicht van Nederlandse bedrijven ten aanzien van MVO in de wet?
- 75 In het Nationaal Actieplan staat dat uit de consultaties blijkt dat er geen consensus is over de vraag in hoeverre de zorgplicht van Nederlandse bedrijven ten aanzien van MVO afdoende in de wet is geregeld, dan wel of een explicitering nodig is. Onder wie is er geen consensus? Waarom geeft u geen richting aan en waarom wordt er geen beleidskeuze gemaakt?
- 76 Welke verantwoordelijkheid is er voor de Braziliaanse overheid weggelegd bij het landroofincident? Welke verantwoordelijkheden zijn er voor de Nederlandse bedrijven en welke voor de Nederlandse overheid?
- 77 Bent u van plan om de activiteiten in het kader van Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (IMVO) tijdens handelsmissies mede te baseren op de resultaten van de MVO Sector Risico Analyse en ander onafhankelijk onderzoek? Hoe zorgt u er voor dat de aandacht voor IMVO-kwesties voortbouwt op ervaringen van eerdere missies en dat follow-up per land en/of thematisch, alsook sectorbreed wordt verdiept en uitgewisseld?
- 78 Nederland streeft ernaar andere landen zich te laten aansluiten bij het textielinitiatief in Bangladesh. Doen alle OESO-landen nu mee? Zo nee, welke gevolgen heeft dit voor het gelijke speelveld?
- 79 Stellen andere OESO-landen vergelijkbare eisen bij exportkredietverzekeringen? Zo nee, welke gevolgen heeft dit voor het gelijke speelveld?
- 80 Welke omringende landen worden er meegenomen in het onderzoek? De hele EU, de hele OESO, de G20?
- 81 Wordt het inzagerecht in het kader van rechtszaken uitgebreid?
- 82 Kan inzicht worden gegeven in het verloop van de discussie tijdens de consultaties over het inzagerecht? Zo nee, waarom niet?
- 83 Wordt het inzagerecht meegenomen in de brief die de Minister van V&J naar de Kamer gaat sturen? Wanneer kan de Kamer deze brief verwachten?
- 84 Welke stappen kunnen volgens u gezet worden om «juridische, praktische en andere relevante obstakels» weg te nemen en daarmee de effectiviteit van Nederlandse juridische mechanismes om tot remedie te komen te vergroten, zowel civiel- als strafrechtelijk (UNGP 26)?
- 85 Kan nader worden toegelicht waarom wordt gesteld dat het Nederlandse strafrecht beperkte mogelijkheden voor schadeloosstelling biedt?
- 86 Welke mogelijkheden bestaan er voor strafrechtelijke vervolging van Nederlandse bedrijven of hun management voor schending van fundamentele mensenrechten buiten Nederland?

- Nr. Vraag**
- 87 Welke mogelijkheden bestaan er voor bestuursrechtelijke handhaving wanneer Nederlandse bedrijven of hun leidinggevenden betrokken zijn bij schending van fundamentele mensenrechten buiten Nederland?
- 88 Wordt de onafhankelijke commissie die onderzoek doet naar juridische bindende maatregelen ook gevraagd een inschatting te maken van de winst die – zowel preventief als «curatief» – valt te boeken bij het tegengaan van mensenrechtenschendingen door bedrijven middels specifieke nieuwe juridische maatregelen of expliciteringen?
- 89 Zijn de mogelijkheden onderzocht naar het instellen van een geschillenbeslechtsmechanisme, in aanvulling op het huidige bemiddelingsproces? Zo ja, kan inzicht worden gegeven in eventuele meningsverschillen hieromtrent?
- 90 Hoe en door wie wordt bepaald wat de «zwaarwegende situaties» zijn waarin het NCP breder onderzoek gaat doen dan alleen naar een specifieke klacht?
- 91 In het Nationaal Actieplan staat dat op verzoek van de Tweede Kamer onderzocht is op welke wijze het functioneren van het NCP verder versterkt zou kunnen worden. Is er een apart verslag van dit onderzoek?
- 92 Zijn de proceskosten van een internationale civiele rechtszaak vergelijkbaar met een nationale civiele rechtszaak? Zo nee, welke aanvullende kosten komen er kijken bij een internationale rechtszaak?
- 93 Is het juridisch onmogelijk om regelgeving met extraterritoriale effecten van toepassing te laten zijn op in Nederland gevestigde moederbedrijven (die op hun beurt verantwoordelijk zijn voor het gedrag van hun buitenlandse dochters)?
- 94 Waarom zou het NCP door het bedrijfsleven mogelijk als «niet neutraal» worden beschouwd bij het doen van eigen onderzoek als het NCP wel, zoals de brief stelt, is gebaseerd op «onafhankelijke bemiddeling»? Kan eigen onafhankelijk onderzoek niet juist noodzakelijk zijn ten behoeve van een effectieve onafhankelijke bemiddeling?
- 95 Is in het NAP een uitputtend overzicht van actiepunten gegeven ten aanzien van de implementatie van de UNGP? Zo nee, welke andere actiepunten zijn er?